

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Засновано у 2015 році

Рівне – 2016

УДК 37 : 005.591.6

I - 66

ББК 74.200

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 4 / упоряд. О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова, Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 366 с.

До збірника увійшли наукові праці, здійснені у галузі теорії і методики виховання. Статті спрямовані на багатоаспектне висвітлення основних напрямів, сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховного процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступники головного редактора: **Гринькова Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, Учений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Коберник О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лобода С. М., доктор педагогічних наук, професор, доктор габлітований, професор звичайний Вищої школи інформатики і прикладних наук (м. Лодзь, Республіка Польща).

Члени редколегії:

Безкорвайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Вербець В. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, навчально-методичної роботи та гуманітарної політики Рівненського державного гуманітарного університету;

Карпенчук С. Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Ламанаускас В., доктор соціологічних наук, професор, директор науково-методичного Центру «Scientia Educologica», професор Шяуляйського університету (м. Шяуляй, Литовська Республіка);

Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Малолєпши Елігіуш, др. хаб., професор, декан педагогічного факультету Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові;

Пелєх Л. Р., доктор педагогічних наук, професор, зав кафедри міжкультурної комунікації та історії світової літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелєх Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Потапчук Т. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Стоклоса К., доктор наук, професор, Інститут Зигмунд-Неуман (Дрезден, ФРН);

Федяєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Херсонського державного університету;

Шмид К., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри історії і теорії виховання Жешувського університету (м. Жешув, Республіка Польща);

Шугасва Л. М., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;

Яшук І. П., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

Бісовецька Л. А. кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкового навчання РДГУ.

Сойчук Р.Л., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом МОН України № 515 від 16.05.2016 р.

Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України (галузі науки – педагогічні).

Упорядники: **проф. Петренко О.Б., доц. Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ**

Рецензент: **Коляда Н. М.** – доктор педагогічних наук, професор; завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини.

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол №10 від 27 жовтня 2016 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

ЗМІСТ

Федяєва В. Л. «Вітчизна – святиня серця і думки...»	7
Павелків Р. В. Особливості розвитку емпатії як соціально-психологічного явища та компонента моральної сфери особистості.....	16
Пустовіт Г. П., Климчук В. В. Упровадження ІКТ у методику навчання та управління діяльністю позашкільних навчальних закладів	27
Петренко О. Б. Використання ІТ у виховному процесі: можливості, переваги, ризики, перспективи.....	40
Потапчук Т. В. Особливості залучення мультимедіа до процесу музичного виховання в сучасній педагогічній практиці.....	47
Budz I. F. National organizations and innovative projects in the content formation of gifted education in Great Britain.....	56
Бєлан Г. В. Національна ідея у науковій спадщині культурно-освітніх діячів 1917-1920-тих рр. як основа патріотичного виховання дітей та молоді в Україні.....	63
Бісовецька Л. А., Верхова І. П. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі класного керівника	73
Боровець О. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки	82
Бричок Б. П. Педагогічні проблеми школи інформаційного суспільства: загрози і ризики	89
Бричок С. Б. Особливості застосування і поєднання ІКТ та проектної технології у підготовці вчителя початкових класів	96
Васильюк В. М., Ярмошук О. О., Давидюк І. В. Фізкультурна грамотність в аперцепції суспільної активності індивіда	106
Власюк Г. І., Кіндрат В. К. Спортивно-просвітницька організація «Пласт» у системі патріотичного виховання молоді	116
Ганжа М. В. Функції дизайну в педагогічній теорії та виховній практиці зарубіжних країн.....	124
Генсіцька-Антонюк Н. О. Процес розв'язування текстових математичних задач як засіб розумового виховання учнів.....	135
Гринькова Н. М. Роль інформаційних технологій у моральному вихованні молодших школярів в умовах позашкільного навчального закладу.....	142
Гудовсек О. А. Професійна підготовка майбутніх педагогів позашкільної освіти до роботи з дітьми молодшого шкільного віку	150

Колупасєва Т. Є. Впровадження інформаційних технологій навчання в умовах проектування інноваційного освітнього середовища вищого навчального закладу	157
Кособуцька Г. П. Роль інформаційних технологій в реалізації концепції духовного розвитку особистості учня	168
Кулакова Л. М. Вплив сучасного інформаційно-комунікаційного простору на формування позитивних моральних якостей особистості молодшого школяра	175
Малиношевський Р. В. Соціально-педагогічні проблеми дослідження ризикованої поведінки старшокласників у сфері Інтернет-спілкування	183
Павелків К. М. Можливості Інтернету в організації взаємодії сім'ї і школи	192
Павелків О. М. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в організаційній та виховній роботі класного керівника загальноосвітнього навчального закладу	200
Петренко С. В. Використання хмарних сервісів G SUITE (GOOGLE APPS) у навчально-виховному процесі	211
Сойчук Р. Л. Інформаційно-комунікаційні технології у виховному процесі та сучасне підростаюче покоління: погляд на проблему	220
Сорочинська Т. А. Застосування інформаційних інновацій у педагогічній діяльності вчителя	230
Стельмашук Ж. Г., Грицюк Н. Й. Використання інформаційних технологій у національно-патріотичному вихованні учнів	239
Сяська І. О. Детермінанти розвитку екологічної самосвідомості студентської молоді у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів	250
Сяська Н. А. Використання методів математичної статистики у фізичному вихованні і спорті засобами новітніх інформаційних технологій	257
Тихенко Л. В. Сучасні підходи до використання інформаційно-комунікаційних технологій у позашкільній освіті	264
Ткачук Н. М. Організація керованої самостійної роботи керівників ЗНЗ в міжкурсовий період	271
Трохимчук І. М. Організація еколого-натуралістичної роботи за міжнародним практичним науково-освітнім проектом GLOBE	281
Ціпан Т. С., Боровець В. І. Використання інформаційно-комунікативних технологій у навчально-виховному процесі школи	290
Шкуренко О. В. Виховання інформаційної культури в майбутніх учителів початкової школи засобами хмарних технологій	299

Доробки молодих науковців

Баліка Л. М. Шкільна бібліотека та інформаційно-комунікаційні технології	305
Гусаковська Т.М. Підготовка майбутніх фахівців із біології у вищому навчальному закладі	312
Дембровська Г. М. Виховний потенціал діяльності тренера-викладача у позашкільних навчальних закладах спортивного профілю	318
Демянюк І. В. Підготовка магістра початкової освіти очима студентів.....	328
Осипчук О. П. Формування морального виховання молодших школярів у педагогічному процесі школи	335
Таргоній І. В. Використання мультимедійних технологій у системі мистецької освіти.....	342
Федорук О. М. Використання інформаційних технологій в освітній сфері ВНЗ: прикладні аспекти	350
Шидловський А. І. Роль комп'ютерно орієнтованого середовища у становленні професійної компетентності майбутніх вчителів фізико-технологічного профілю.....	356
Відомості про авторів.....	364

Представлены общие требования магистрантов к содержанию образования и идеи студентов относительно улучшения учебной деятельности в вузе.

Ключевые слова: магистр, магистр начального образования, магистратура, педагогическая компетентность, современный воспитательный процесс.

Summary. The article deals with the problem of training masters from the point of student's view. It is proved that the whole system of training masters must be proactive, because the masters is considered to become catalysts for the development of new high technologies, innovative production development, innovative media culture.

The requirements to the future master' level of knowledge and skills according to the National system of qualifications are defined; the peculiarities to the organization of the educational process for the students of primary education are pointed; the main forms of studies in higher educational institutions are characterized. The analysis of questioning of students of pedagogical faculty of the Rivne State University of Humanities on the content of education is presented and it is shows that 30% of the questioned students are not satisfied with the level of teaching some subjects because of occasional use of information communicative technologies.

General requirements of graduates to the content of education and the students ' ideas for improving educational activities at the University are required.

Key words: master's degree, master of elementary education, magistracy, pedagogical competence, innovative educational process.

Стаття надійшла до редакції 21.10.2016

О. П. Осипчук

ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ ШКОЛИ

Анотація. У статті здійснено теоретичний аналіз морального виховання молодших школярів і аспекти його формування в педагогічному процесі. Моральне виховання особистості дитини – одне з найважливіших завдань школи. У процесі морального виховання школа формує у молодшого школяра почуття патріотизму, товариськості, активне ставлення до дійсності, глибоку повагу до людей. Завдання морального виховання полягає в тому, щоб соціально необхідні вимоги суспільства педагоги перетворили на внутрішні стимули особистості кожної дитини, як-от: обов'язок, честь, совість, гідність. Хто як не вчитель, який має можливість впливу на виховання дитини, має приділити цій проблемі найважливішу роль у своїй діяльності. У моральному вихованні молодших

школярів визначальне значення має особистий приклад вчителя, його ставлення до дітей. Навіть у дрібницях, в манерах діти намагаються наслідувати свого вчителя. Якщо для стосунків між вчителем і учнями характерні душевність, чуйність, дбайливість, такими ж будуть стосунки учнів між собою.

Ключові слова: моральне виховання, молодші школярі, школа, навчальний процес, вчитель.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку нашого суспільства активізація людського фактора виступає як одна з умов подальшого суспільного прогресу. У зв'язку з цим, перед загальноосвітньою школою ставиться завдання підготовки відповідального громадянина, здатного самостійно оцінювати, що відбувається, і будувати свою діяльність відповідно до інтересів оточуючих його людей.

Вирішення цього завдання пов'язано з формуванням стійких моральних властивостей особистості школяра. Значення і функція початкової школи в системі безперервної освіти визначається не тільки наступністю її з іншими ланками освіти, а й, в першу чергу, неповторною цінністю цього ступеня становлення і розвитку особистості дитини. Тому основною функцією є формування інтелектуальних, емоційних, ділових, комунікативних готовностей учнів до активно-діяльній взаємодії з навколишнім світом (з природою, іншими людьми, самими собою і ін.) [2].

Для досягнення зазначених результатів у психічному й особистісному розвитку молодших школярів, перш за все, необхідно кардинально змінити пріоритети цілей початкової освіти: на передній план поставити цілі, які полягають не в озброєнні учнів певною сумою предметних знань, умінь, як це було досі, а у вихованні його особистості на основі формування навчальної діяльності. Тому рішення головних завдань навчання має забезпечувати: формування особистісного ставлення до оточуючих, оволодіння етичними, естетичними і моральними нормами.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Проблема морального виховання школярів та впливу соціальних інститутів на цей процес залишаються актуальними темами досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних науковців і педагогів-практиків. Зокрема, психологічні механізми та закономірності процесу морального виховання особистості описані в дослідженнях Л. Божович, М. Боришевського, Т. Гаврилової, О. Киричука, Л. Рувінського, В. Штифурак та ін. Характеристика процесу морального виховання молодших школярів здійснена в працях І. Бега, А. Бойко, О. Матвієнко, А. Ліпкіної, О. Сухомлинської, Г. Тарасенко, І. Холковської, А. Шемшуріної та ін. Питанням з'ясування змісту поняття «моральна вихованість особистості», а також визначенню його структурних компонентів значну увагу приділяли Р. Павелків, О. Богданова, М. Іванчук, В. Плахтій, Н. Савінова, М. Сметанський, І. Харламов, та ін. Організаційні форми і методи морального виховання дітей на різних вікових етапах вивчали А. Богуш, І. Кухар, В. Петрова,

О. Савченко, Н. Скрипченко, О. Смовська, Н. Хамська, Л. Шульга, Т. Ященко та ін. [4, с. 1].

Мета статті – теоретично обґрунтувати моральне виховання в педагогічному процесі і виявити основні методи щодо формування моральної поведінки учнів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Завданням учителів сучасної школи є виховання в дітей самостійності прийняття рішення, цілеспрямованості в діях і вчинках, розвиток у них здатності самовиховання і саморегулювання відносин. Моральне виховання молодших школярів є одним із найскладніших завдань вчителя. Для вирішення цієї проблеми вчителю потрібно не тільки знання предметів початкових класів, методики їх викладання, а й уміння направити свою діяльність на моральне виховання у формуванні навчальної діяльності [5].

Школа є основною ланкою в системі виховання підростаючого покоління. Перед школою стоять відповідальні завдання, пов'язані з моральною підготовкою підростаючого покоління до участі у праці, характер якої істотно зміниться в умовах науково-технічної революції. Сучасний процес навчання спрямований на те, щоб школярі не тільки засвоювали певну суму знань, а й оволоділи вмінням самостійно орієнтуватися в стрімкому потоці наукової і політичної інформації. Це вимагає приведення методів навчання у відповідність до вимог життя. У школі моральне виховання здійснюється в тісному зв'язку і взаємодії з трудовим. На кожному віковому етапі розвитку дитини домінує своя сторона виховання (що в жодному разі не означає – єдина). У вихованні молодших школярів такою стороною буде моральне виховання: діти опановують простими нормами моральності, навчаються дотримуватися їх в різних ситуаціях. Навчальний процес, виробнича практика тісно пов'язані з моральним вихованням. В умовах сучасної школи, коли зміст освіти збільшився в обсязі й ускладнився за своєю внутрішньою структурою, в моральному вихованні зростає роль навчального процесу. Змістовна сторона моральних понять зумовлена науковими знаннями, які учні отримують, вивчаючи навчальні предмети. Самі моральні знання мають не менше значення для загального розвитку школярів, ніж знання з конкретних навчальних предметів.

У процесі навчання відбувається систематичне залучення до моральних знань. Важливим джерелом їх накопичення є знайомство школярів із навколишнім середовищем: туризм, екскурсії по місту, на виробництво. Знання школярів про моральні норми, отримані на уроках, власні життєві спостереження нерідко бувають розрізненими і неповними. Тому потрібна спеціальна робота, пов'язана з узагальненням отриманих знань. Форми роботи різні: в початкових класах це може бути розповідь вчителя, етична бесіда. Важливе значення для ідейного і морального формування школярів має не тільки зміст, а й організація навчального процесу. Для цього необхідно пізнавальну діяльність учнів будувати як колективну. Організація колективної і групової форм навчальної

діяльності можлива на уроках з усіх предметів, але особливо на уроках праці, лабораторних, практичних, факультативних заняттях.

Але треба, на жаль, відзначити, що в практиці школи ще недостатньо використовуються такі форми роботи.

Організація навчального процесу, форми оцінювання знань, оціночні судження, що характеризують ставлення школярів до навчання і своїх товаришів, у вдумливого вчителя спрямовані на те, щоб сильні сторони кожного учня були усвідомлені ним самим і його товаришами. Це створює сприятливий емоційний стан школяра в колективі, що є однією з умов його успішного морального розвитку [2].

Характерною особливістю організації шкільного морального виховання в наш час є здійснення його відповідно до науково розробленої програми, в якій передбачається реалізація принципу наступності. Формування моральної самостійності здійснюється на всіх щаблях навчання. Виховний процес будується таким чином, що в ньому передбачаються ситуації, в яких школяр постає перед необхідністю самостійного морального вибору. Моральні ситуації для школярів різного віку в жодному разі не повинні бути представлені на навчальні, або контролюючі, інакше їх виховне значення може бути зведене нанівець. Результат морального виховання проявляється у відносинах школярів до своїх обов'язків, до самої діяльності, до інших людей [1].

Специфічною особливістю морального виховання є те, що його не можна відокремити в якийсь спеціальний виховний процес. Формування моральності відбувається в процесі багатогранної діяльності дітей (іграх, навчанні), в тих різноманітних стосунках, в які вони вступають в різних ситуаціях зі своїми однолітками та дорослими. Проте моральне виховання є цілеспрямованим процесом, який передбачає певну систему змісту, форм, методів і прийомів педагогічних дій.

На уроках в постійному спілкуванні з вчителем і однолітками формується моральність дитини, збагачується її життєвий досвід. Переживання молодших школярів, їх радощі й прикрощі, перш за все, пов'язані з навчанням. На уроці взаємодіють всі основні елементи виховного процесу: мета, зміст, засоби, методи, організація.

Що ж забезпечує ефективність морального виховання на уроці? Науковість і ідейність змісту уроку, морально-емоційний заряд методів і прийомів роботи вчителя, моральна спрямованість особистості вчителя, його ставлення до досліджуваного матеріалу та ін. Читання і розбір статей, оповідань, віршів, казок із навчальних книг допомагають дітям зрозуміти і оцінити моральні вчинки людей. Діти читають і обговорюють статті, в яких ставляться в доступній для них формі питання про справедливість, чесність, дружбу, гуманність і патріотизм [6].

На уроці постійно виникають певні ділові і моральні стосунки між учнями. Спільно вирішуючи спільні пізнавальні завдання, поставлені перед класом, учні спілкуються між собою, впливають один на одного. Вчитель висуває ряд вимог, що стосуються діяльності учнів на уроці: не заважати іншим, уважно слухати один одного, брати участь в загальній

роботі – і оцінює вміння учнів в цьому плані. Спільна робота школярів на уроці породжує між ними взаємини, які характеризуються багатьма ознаками, що властиві стосункам в будь-якій колективній роботі. Це, перш за все, ставлення кожного учасника до своєї справи як до загального, вміння злагоджено діяти разом з іншими для досягнення спільної мети, взаємна підтримка і в той же час вимогливість один до одного, вміння критично ставитися до себе, оцінювати свій особистий успіх чи невдачу з позиції відомості структури навчальної діяльності. Для того щоб ці можливості уроку реалізувати практично, вчителю необхідно створювати протягом уроку ситуації, в яких в учнів була б можливість спілкуватися між собою.

Вчителю належить вирішальна роль у вихованні і навчанні школярів, в підготовці їх до життя і суспільної праці. Вчитель завжди є для учнів прикладом моральності і відданого ставлення до праці. Виховуючи розум і волю дитини, вчитель весь час повинен мати на увазі і моральний результат своїх зусиль. Формуючи моральність уявлення і мотиви поведінки, систему моральних цінностей, духовні потреби, педагог разом із тим впливає на всі сторони особистості і вирішує завдання розумового, трудового, естетичного виховання [5].

Новий зміст початкового навчання відкрив нові можливості для виховання дітей, в якому велике значення має зміст освіти, методика викладання, особистість і знання вчителя, який передає свій світогляд, культуру, моральний досвід наступному поколінню. Все це становить систему впливів, яка направляє розвиток дітей і визначає особливості їх формування.

Формування моральності відбувається в школі на всіх уроках. І в цьому сенсі немає головних і неголовних предметів. Виховує як зміст, методи і організація навчання, вчитель, його особистість, знання, переконання, а й та атмосфера, яка складається на уроці, стиль стосунків педагога і дітей, дітей між собою. Виховує себе і сам учень, перетворюючись з об'єкта на суб'єкт виховання. Розвивальна активність школяра, свідомість, ініціативність в процесі навчання і є оволодінням власною поведінкою.

Для морального виховання важливо організувати навчання як колективну діяльність, пронизану високоморальними взаєминами. Формування особистості дитини шкільного віку відбувається в умовах дитячого колективу. Вплив колективу на особистість оптимальна тоді, коли кожна дитина займає в колективі адекватне своїм можливостям місце, стає незамінною особистістю. Це призводить до розвитку почуття власної гідності, яке змушує дитину без зовнішнього спонукання діяти відповідно до встановлених моральних норм і принципів. Виховання в колективі ставить школяра, навіть молодшого, перед необхідністю елементарного самовиховання і самоосвіти, без яких взагалі неможливий розвиток, в тому числі і моральний. Педагогічна задача в тому, щоб сама дитина усвідомлювала цю необхідність і діяла в напрямі її реалізації.

У практиці виховної роботи далеко не завжди враховують вікову моральну самостійність школярів. Довгий час поведінка учнів організована так, що вони знаходяться під прямим контролем вчителя або колективу, а це нерідко негативно позначається на моральному розвитку дітей [3].

Висновки і перспективи подальших розвідок. Проблема морального виховання дітей постійно перебуває в центрі уваги суспільства. Завданням вчителя сучасної школи є виховання в дітях самостійності в прийнятті рішень, цілеспрямованості в діях і вчинках, розвиток в них здатності до самовиховання і саморегулювання відносин. Важливим є розуміння того, що моральне виховання доцільно здійснювати також в процесі формування навчальної діяльності. Оскільки навчальна діяльність, будучи в молодшому шкільному віці провідною, забезпечує засвоєння знань у певній системі, створює можливості для оволодіння учнями прийомами, способами вирішення різних розумових і моральних завдань. А моральність пропонує не тільки виконання кожною людиною моральних норм, а й активну боротьбу проти індивідуалізму, егоїзму, несправедливості.

Одне із завдань виховання – правильно організувати діяльність дитини. У діяльності формуються моральні якості, а виникаючі взаємини можуть впливати на засвоєння моральних норм і ціннісних орієнтацій. Діяльність людини виступає і як критерій її морального розвитку.

Список використаних джерел:

1. Басюк Н. Орієнтири вчителя у моральному вихованні молодших школярів / Н. Басюк // Рідна школа. – 2007. – № 3. – С. 21–22.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : підруч. для вищих навч. закл. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2008. – 840 с.
3. Божович Л. І. Моральне формування особистості школяра в колективі / Л. І. Божович, Т. Є. Коннікова. – М., 2000.
4. Головська І. В. Моральне виховання молодших школярів у процесі взаємодії загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів і сім'ї: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.07. / Ірина Василівна Головська. – Вінниця, 2012. – 20 с.
5. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посіб. / В. І. Лозова, Г. В. Троцько. – Х. : «ОБС», 2002. – 400 с.
6. Чепіков В. Т. Виховання моральних якостей молодших школярів : навчальний методичний посібник / В. Т. Чепіков. – Гродно : ГрГУ, 2001. – 189 с.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED

1. Basiuk N. Oriientyry vchytelia u moralnomu vykhovanni molodshyh shkoliariv [Guidance teachers in the moral education of younger students] / Ridna shkola / N. Basiuk – 2007. – №3. – S.21-22. (in Ukrainian)
2. Bekh I. D. Vyhovannia osobystosti [Education of the individual] : pidruch. dlia vyshhyh navch. zakl. / I. D. Beh. – K.: Lybid, 2008. – 840 s. (in Ukrainian)

3. Bozhovych L.I., Konnikova T.Ye. Moralne formuvannia osobystosti shkoliara v kolektyvi [The moral formation of the individual student in the team] / L.I. Bozhovych, T.Ye. Konnikova – M., 2000 r. (in Ukrainian)
4. Holovska I.V. Moralne vyhovannia molodshyh shkoliariv u protsesi vzaiemodii zahalnoosvitnih, pozashkilnyh navchalnyh zakladiv i simi [Moral education of younger schoolchildren in the process of interaction of secondary, primary schools and families] : avtoref. dys. kand. ped. nauk: 13.00.07. / Iryna Vasylivna Holovska. – Vinnytsia, 2012. – 20 s. (in Ukrainian)
5. Lozova V.I. Teoretychni osnovy vyhovannia i navchannia [Theoretical foundations of education and training] : navch.posib. / V.I. Lozova, G.V. Trocko. – H "OVS", 2002. – 400 s. (in Ukrainian)
6. Chepikov V.T. Vyhovannia moralnyh yakosti molodshyh shkoliariv [Education of moral qualities in junior pupils] : navchalnyi metodychnyi posibnyk / V.T. Chepikov. Hrodno : HrGU, 2001. – 189 s. (in Ukrainian)

Аннотация. В статье осуществлен теоретический анализ нравственного воспитания младших школьников и аспекты его формирования в педагогическом процессе. Нравственное воспитание личности ребенка – одна из важнейших задач школы. В процессе нравственного воспитания школа формирует у младшего школьника чувство патриотизма, товарищества, активное отношение к действительности, глубокое уважение к людям. Задача нравственного воспитания состоит в том, чтобы социально необходимые требования общества педагоги превратили во внутренние стимулы личности каждого ребенка, такие, как долг, честь, совесть, достоинство. Кто как не учитель, имеющий возможность влияния на воспитание ребенка, должен уделить этой проблеме важнейшую роль в своей деятельности. В нравственном воспитании младших школьников определяющее значение имеет личный пример учителя, его отношение к детям. Даже в мелочах, в манерах дети пытаются подражать своему учителю. Если для отношений между учителем и учениками характерны душевность, чуткость, заботливость, такими же будут отношения учащихся между собой.

Ключевые слова: нравственное воспитание, младшие школьники, школа, учебный процесс, учитель.

Summary. The article presents a theoretical analysis of moral education in primary school and aspects of its formation in the pedagogical process. Moral education of the child's personality is one of the most important tasks of the school. In the process of moral education the school provides primary school children a sense of patriotism, camaraderie, active attitude to reality, a deep respect for people. The task of moral education is to social requirements of society, the teachers turned to the internal incentives of each child's personality, such as duty, honor, conscience, dignity. It is proved that the problem of moral education of children is the focus of the society. The task of the teacher of modern school is to educate the children of autonomy in decision-making,

focused in actions and deeds, developing in them the ability to self-regulation, and relationships.

Moral education should be implemented also in the process of formation of educational activity, because it, being in the junior school age, the leading, provides the assimilation of knowledge in a particular system, creates opportunities for mastery learning techniques, ways to address different mental and moral tasks. But morality offers not only the fulfillment of each person's moral standards, but also active in the fight against the individualism, selfishness, injustice.

Key words: moral education, junior learners, school, educational process, teacher.

Стаття надійшла до редакції 19.10.2016

I. В. Таргоній

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті розкрито один із перспективних напрямів у інформатизації навчального простору – мультимедійні технології, що інтегрують в потужну розподіленість освітніх ресурсів, які здатні забезпечити середовище для формування та розвитку ключових компетентностей, до яких належать насамперед інформаційні та комунікативні технології. На основі наукових джерел із проблеми дослідження обґрунтовано, що мультимедійні технології відкривають принципово нові методичні підходи до організації педагогічного процесу в системі загальної освіти. У статті розглядаються можливості використання мультимедійних технологій в системі мистецької освіти. Підкреслено, що при використанні мультимедійних технологій в мистецькій освіті наочний матеріал стає більш різноманітним і цікавим.

Ключові слова: мультимедійні технології, мистецька освіта, педагогічний процес, ключові компетентності.

Постановка проблеми. Процеси інформатизації сучасного освітнього простору нерозривно пов'язані з активним упровадженням мультимедійних технологій, що урізноманітнює форми навчання й виховання. Застосування мультимедіа в освіті завдяки їх специфічним властивостям значно посилює наочність у навчанні, емоційний вплив на студентів, сприяє поглибленню міжпредметних зв'язків, інтенсифікації роботи студентів, покращує організацію навчальної діяльності. Мультимедійні технології відкривають нові можливості використання на заняттях текстової, звукової, графічної та відеоінформації, збагачують методичні можливості занять [7, с. 119].

Сьогодні в музичній освіті відбувається активний пошук нових підходів, форм та методів роботи. Педагогіка давно шукає шляхи

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ
Збірник наукових праць

Випуск 4

Упорядники:

проф. **Петренко О.Б.**, доц. **Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ

Підписано до друку 27.10.2016 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,7. Замовлення №197/1. Наклад 300

Віддруковано засобами різнографічного друку
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету
33027, Рівне, вул. С.Бандери, 12; тел.: 0-362-26-48-83

I – 66

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 4 / упоряд.
О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова,
Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 366 с.

УДК 37 : 005.591.6
ББК 74.200

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016